Citování generativních nástrojů umělé inteligence

Citování AI by se mělo řídit doporučením neformální pracovní skupiny, jejímž členem je i Západočeská univerzita v Plzni[1]. Toto doporučení zdůrazňuje, že využívání pokročilých nástrojů umělé inteligence, jež slouží ke generování obrazu, zvuku i textu (dále jako genAI), může významným způsobem ulehčit studium.

Použití jakéhokoli nástroje AI by mělo být označeno v textu vhodným způsobem a mělo by být dopředu konzultováno s vyučujícím nebo školitelem kvalifikační práce. Obsah vytvořený genAI by neměl nahradit samostatnou práci při studijním procesu a kritické myšlení, měl by být využit spíše jako pomocný nástroj. Výjimkou je využití genAI k formálním úpravám jako např. ke kontrole gramatiky, úpravě stylistiky a sazby vlastního textu. Při těchto činnostech nevznikají nové myšlenky, dochází pouze ke zlepšení podoby a čitelnosti textu, není je tudíž notné deklarovat ani citovat. Veškeré výstupy vygenerované AI je vždy nutné kriticky zhodnotit a zkontrolovat. Mohou obsahovat chybné nebo zavádějící informace.

Citování generativních nástrojů AI zahrnuje několik složitých právních a morálních aspektů. V českém prostředí se této problematice věnuje např. M. Kytnerová [2], která ve svém článku krátce shrnuje, zda může být nástroj generativní AI (zde konkrétně ChatGPT) autorem nebo K. Kopecký [3], který se na svém blogu se pozastavuje nad etickými aspekty tvorby textů generativním nástrojem ChatGPT, který často své zdroje necituje a jednoduše je bez udání zdroje použije. Poslední zmíněný problém by každý student měl zvážit při použití takto vygenerovaných textů. Podle platné české legislativy může být autorem textu pouze člověk. Konkrétně je v § 6 autorského zákona uvedeno, že *„autorem díla je fyzická osoba, jejíž pravé jméno je obvyklým způsobem uvedeno na díle nebo je u díla uvedeno v seznamu předmětů ochrany vedeném příslušným kolektivním správcem, není-li prokázán opak; to neplatí v případech, kdy je údaj v rozporu s jiným údajem takto uvedeným. Toto ustanovení se použije i tehdy, je-li toto jméno pseudonymem, pokud autorem přijatý pseudonym nevzbuzuje pochybnosti o autorově totožnosti.“* [4]

Z výše uvedeného vyplývá, že použití generativních nástrojů AI pro účely kontroly, gramatiky, parafráze věty, typografické úpravy textu nebo např. k vyhledávání informačních zdrojů pro studijní účely se jako problematické nejeví, naopak použití částí nebo celých vygenerovaných textů může být jak z hlediska autorského práva, tak z pohledu akademické etiky minimálně sporné.

ISO 690:2022

Kytnerová [2] doporučuje citovat výstup genAI jako příspěvek na webu, následující doporučení vychází z její metody a jsou upravena s ohledem podle posledního vývoje citování podle APA 7. Samotná norma s ohledem na datum vydání doporučení k citování genAI neobsahuje. Všechny typy generovaných výstupů (text, obrázek, zvuk, video aj.) se citují stejně. Odkaz v textu se vytvoří podle jedné z metod doporučených normou ISO 690:2022 [5].

Prvky bibliografické citace:

Autor	Název vydavatele/producenta – OpenAI, Google
Název příspěvku	Text dotazu (promptu)
Název služby	ChatGPT, SciSpace atd.
URL	URL adresa chatu do s konkrétním dotazem (URL adresa chatu musí být veřejně dostupná)

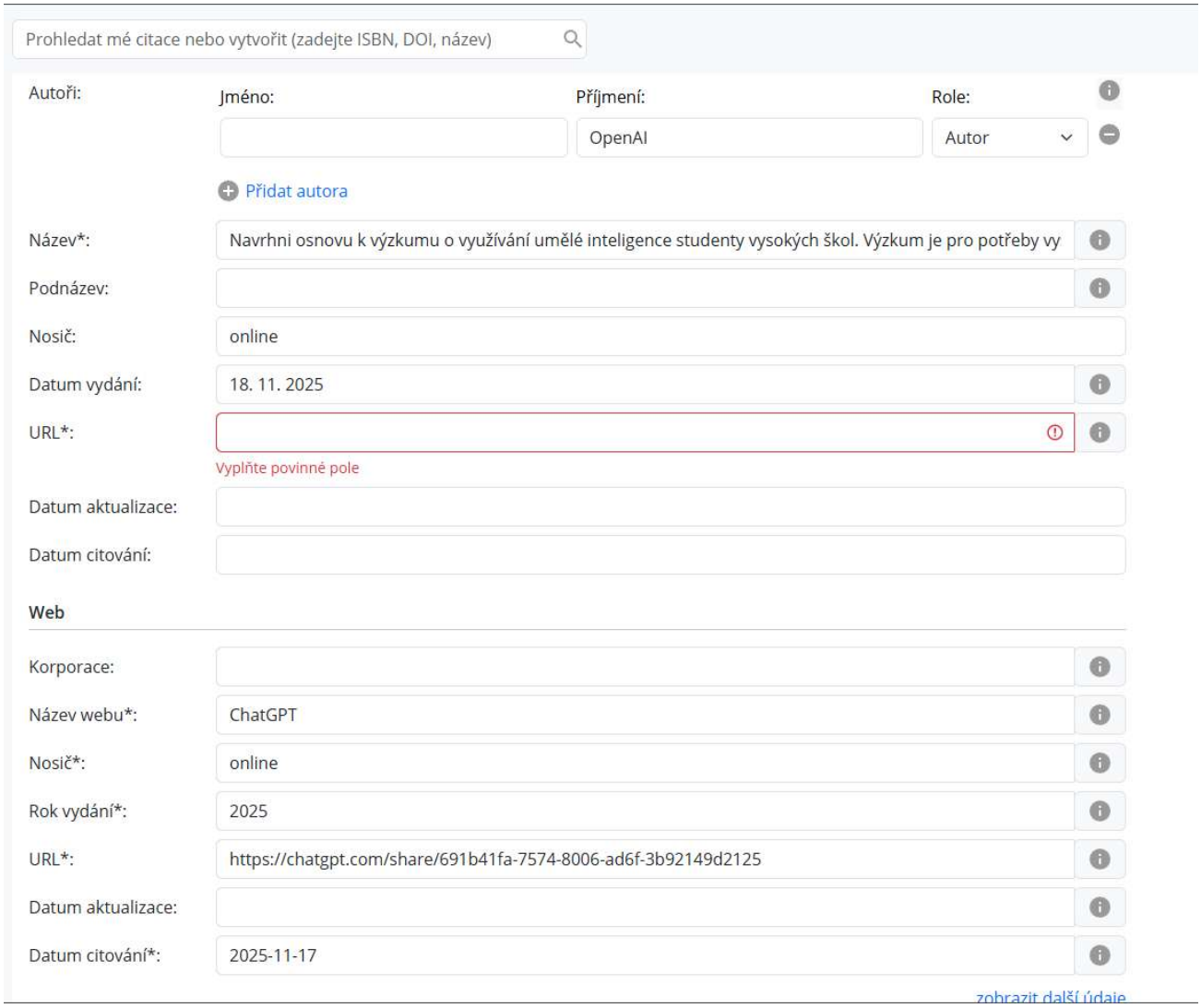
Vzor

Autor. [Text dotazu]. Online. In: Název služby. Verze. Dostupné z: služba /distributor, URL. [cit. RRRR-MM-DD].

Příklad

OPENAI. *Navrhni osnovu k výzkumu o využívání umělé inteligence studenty vysokých škol. Výzkum je pro potřeby vysokoškolské knihovny*. Online. In: ChatGPT. GPT 5.1. 18. 11. 2025. Dostupné z: https://chatgpt.com/share/691b41fa-7574-8006-ad6f-3b92149d2125. [cit. 2025-11-18].

Pokud je odkaz aktivní není třeba přikládat text dotazu přímo k textu práce nebo článku. Citaci lze samozřejmě vytvořit i pomocí citačního manažeru Citace PRO Plus. Zvolí se šablona Obrázek/příspěvek na webu. Pro vyplnění je nutné rozšířit základní šablonu prostřednictvím možnosti *Zobrazit nepovinné údaje*. Příklad vyplnění je vidět na obr. 1.

Obr. 1 Prinstcreen záznamu v citačním stylu ISO 690:2022 z Citace PRO Plus

APA 7

Metodě citování podle APA 7 se věnuje na McAdoo [6]. V zásadě je podobná jako u ISO 690:2022. Bibliografická citace obsahuje celý prompt a odkaz vede na konverzaci s vybraným nástrojem genAI. Citační styl APA 7 povoluje vytvářet odkazy v textu pouze metodou jméno-datum.

Prvky citace:

Autor	Producent/vydavatel nástroje (OpenAI, Google apod.)
Datum	Datum konverzace ve formátu (rok, den. měsíc)
Název	Text dotazu (promptu) v kurzívě
Poznámka	Nepovinný popis konverzace v hranatých závorkách [konverzace s nástrojem genAI], poznámku je možno vypustit, citační manažer ji do výsledné podoby bibliografické citace nevkládá
URL	URL ve přímo na konkrétní konverzaci, která musí být sdílena veřejně

Odkaz v textu

Vzor

(Autor, rok)

Příklad: (OpenAI, 2025)

Bibliografická citace v závěrečném seznamu použité literatury

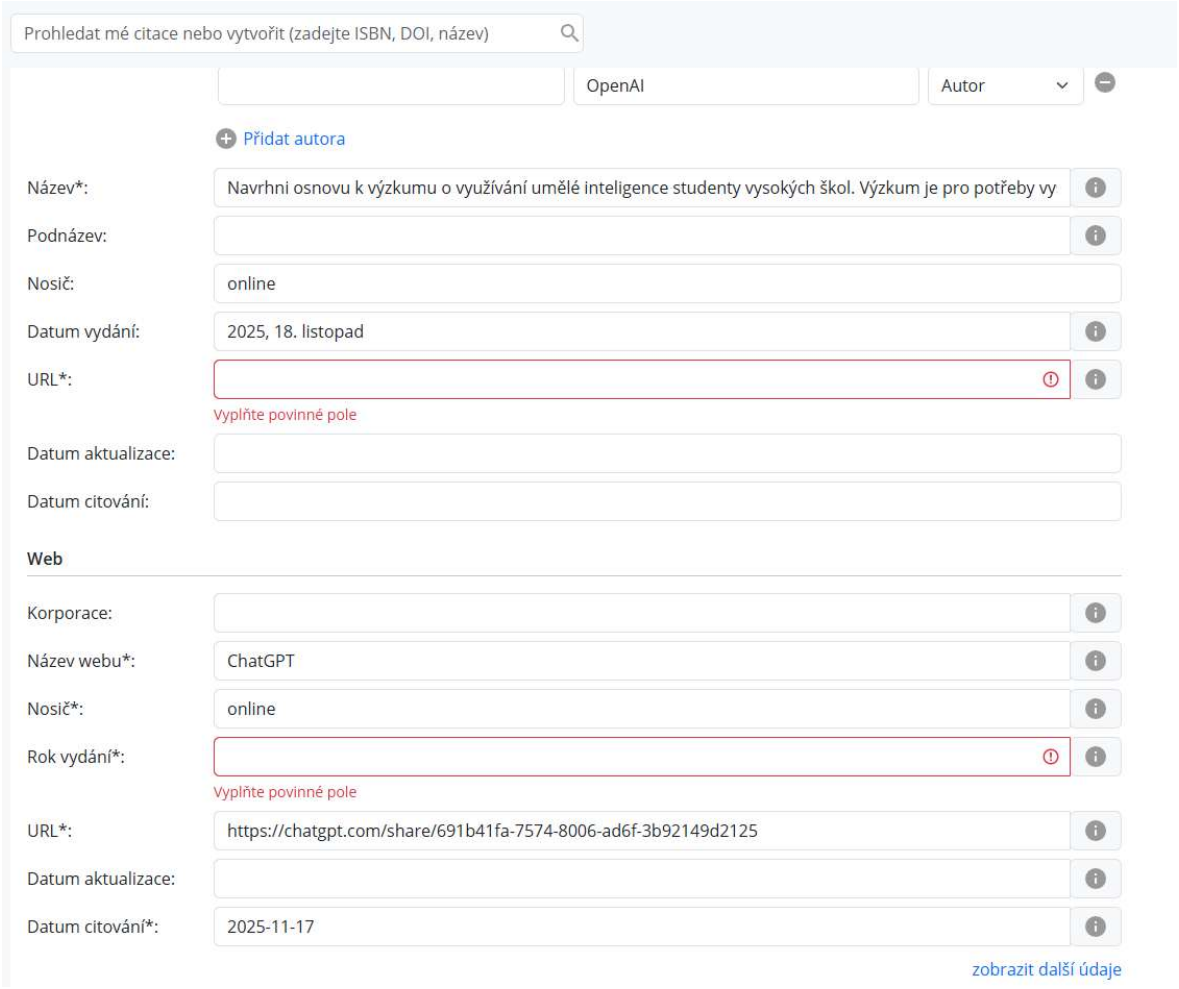
Vzor

Producent/vydavatel nástroje. (rok, den měsíc). *Prompt* [Popis]. Název nástroje. URL konverzace

Příklad

OpenAI. (2025, 18. listopad). *Navrhni osnovu k výzkumu o využívání umělé inteligence studenty vysokých škol. Výzkum je pro potřeby vysokoškolské knihovny* [konverzace s nástrojem genAI]. ChatGPT. https://chatgpt.com/share/691b41fa-7574-8006-ad6f-3b92149d2125

K vytvoření odkazů v textu a bibliografie je také možné použít citační manažer Citace PRO Plus (obr. 2). Pro vyplnění zvolíme šablonu *Webová stránka*. I když některá pole svítí červeně jako povinná, není třeba je vyplňovat.

Obr. 2 Prinstcreen záznamu v citačním stylu APA 7 z Citace PRO Plus

Text vypracován pro studenty ZČU

Zpracovala: A. Vyčítalová

Datum: 24. 11. 2025

E-mail pro dotazy: avycital@uk.zcu.cz

Bibliografie

[1] ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. PRACOVNÍ SKUPINA PRO AI. *Doporučení k využívání generativní umělé inteligence pro studenty vysokých škol*. Online. ZČU, 2024. Dostupné z: https://www.aiweb.zcu.cz/wp-content/uploads/2024/11/1.-Doporuceni-pro-studenty-VS_Generativni-AI.pdf. [cit. 2025-11-05].

[2] KYTNEROVÁ, Markéta. *Jak citovat Chat GPT*. Online. Citace.com. 2023. Dostupné z: https://www.citace.com/blog/ChatGPT. [cit. 2023-11-13].

[3] KOPECKÝ, Kamil. *Již brzy začne umělá inteligence chrlit seminární a kvalifikační práce (třeba diplomky či bakalářské práce) a odhalit ji bude nemožné, každé dílo totiž bude originální. Problém bude mít i věda samotná*. Online. In: Kamil Kopecký. 2023. Dostupné z: https://kopeckykamil.cz/index.php/blog/306-jiz-brzy-zacne-umela-inteligence-chrlit-seminarni-a-kvalifikacni-prace-treba-diplomky-ci-bakalarske-prace-a-odhalit-ji-bude-nemozne-kazde-dilo-totiz-bude-originalni-problem-bude-mit-i-veda-samotna. [cit. 2023-12-11].

[4] *Zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon)*. Online. AION, 2000, 36/2000. Dostupné také z: https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-111#cast5.

[5] ČESKÁ AGENTURA PRO STANDARDIZACI. *ČSN ISO 690: Informace a dokumentace – Pravidla pro bibliografické odkazy a citace informačních zdrojů*. 2022.

[6] MCADOO, Timothy; DENNENY, Samantha a LEE, Chelsea. *Citing generative AI in APA Style: Part 1—Reference formats*. Online. APA style. Dostupné z: https://apastyle.apa.org/blog/cite-generative-ai-references. [cit. 2025-11-18].